

*Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności
Przewodniczący*

13 czerwca 2023 r.

David McAllister
Przewodniczący
Komisja Spraw Zagranicznych

Bernd Lange
Przewodniczący
Komisja Handlu Międzynarodowego
BRUKSELA

Przedmiot: Opinia na temat sprawozdań za rok 2021 i 2022 z realizacji umowy o handlu i współpracy między Zjednoczonym Królestwem a UE (2022/2188(INI))

Szanowni Przewodniczący!

W ramach procedury wskazanej w przedmiocie Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności postanowiła przedstawić opinię w formie pisma na użytek komisji, którym Panowie przewodniczą.

15 czerwca 2023 r. Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności omówiła to zagadnienie i przyjęła opinię¹. Komisja Ochrony

¹ W trakcie głosowania końcowego obecni byli: Pascal Canfin (przewodniczący), Bas Eickhout (wiceprzewodniczący), César Luena (wiceprzewodniczący), Marian-Jean Marinescu (wiceprzewodniczący), Sergio Berlato, Mathilde Androuët, Maria Arena, Aurélia Beigneux, Tom Berendsen, Alexander Bernhuber, Malin Björk, Michael Bloss, Franc Bogovič, Traian Băsescu, Daniel Caspary, Antoni Comín i Oliveres, Rosanna Conte, Maria Angela Danzi, Esther de Lange, Christian Doleschal, Herbert Dorfmann, Lena Düpont, Agnès Evren, Malte Gallée, Andreas Glueck, Catherine Griset, Roman Haider, Christophe Hansen, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Karin Karlsbro, Petros Kokkalis, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, Fulvio Martusciello, Sara Matthieu, Marina Measure, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Grace O'Sullivan, Max Orville, Alessandro Panza, Jutta Paulus, Francesca Peppucci, Jessica Polfjärd, Erik Poulsen, Nicola Procaccini, Inma Rodríguez-Piñero, Rob Rooker, Robert Roos, Maria Veronica Rossi, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Christine Schneider, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Róza Thun und Hohenstein, Nils Torvalds, Edina Tóth, Tom Vandenkendelaere, Achille Variati, Nikolaj Villumsen, Petar Vitinov, Veronika Vrecionová, Mick Wallace, Sarah Wiener, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska.

Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności zwraca się do Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Handlu Międzynarodowego, jako komisji przedmiotowo właściwych, o uwzględnienie tych uwag, a jednocześnie przypomina o uzgodnionych wyłącznych kompetencjach komisji ENVI w odniesieniu do ust. 3–5 na s. 15 rozdziału 7.1 pierwszego sprawozdania Komisji z realizacji umowy o handlu i współpracy (2021 r.) dotyczącego środowiska i klimatu oraz ust. 2 na s. 13 rozdziału 5.2.2 drugiego sprawozdania Komisji z realizacji umowy o handlu i współpracy (2022 r.).

Z poważaniem

Pascal Canfin

Uwagi ogólne

1. z zadowoleniem przyjmuje konstruktywne podejście Komisji do zapewnienia praktycznych rozwiązań, w tym konkretnej tymczasowej elastyczności uzgodnionej przez strony w celu ograniczenia zakłóceń spowodowanych wdrożeniem Protokołu w sprawie Irlandii i Irlandii Północnej dotyczącego handlu niektórymi produktami między Wielką Brytanią a Irlandią Północną, w tym dostaw leków oraz niektórych schłodzonych mięs i innych produktów spożywczych do supermarketów;
2. z zadowoleniem przyjmuje porozumienie w sprawie ram windsorskich z 24 marca 2023 r., na mocy którego strony zobowiązują się do przestrzegania wiążących zobowiązań prawnych gwarantujących zachowanie istoty protokołu, a jednocześnie określają warunki elastycznego, ale skutecznego wdrażania; wyraża zadowolenie, że rząd Zjednoczonego Królestwa w tym kontekście ogłosił wstrzymanie i zawieszenie proponowanej ustawy o Protokole w sprawie Irlandii Północnej;
3. uznaje porozumienia w sprawie ram windsorskich za szansę na nowy rozdział przyjaznej współpracy dwustronnej; apeluje do Komisji, aby w pełni spożytkowała niewykorzystany potencjał umowy o handlu i współpracy oraz zmaksymalizowała potencjał stosunków UE ze Zjednoczonym Królestwem na korzyść obu stron dzięki przyjaznej współpracy w odniesieniu do wspólnych kwestii na forach międzynarodowych i do państw trzecich, w szczególności mając na celu jak najambitniejsze działania w dziedzinie klimatu, w tym łagodzenie zmiany klimatu, odporność na nią, przystosowanie się do niej i mobilizację środków finansowych na rzecz klimatu, z myślą o promowaniu ochrony, zachowania i odbudowy różnorodności biologicznej i ekosystemów, a także zrównoważonego zarządzania nimi, co ma służyć osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju; apeluje również o koordynowanie wysiłków na rzecz przyspieszenia transformacji ekologicznej we wszystkich sektorach w sposób sprawiedliwy i sprzyjający włączeniu społecznemu, przy jednoczesnym wzmocnieniu suwerenności przemysłowej i międzynarodowej konkurencyjności;
4. z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący środków sanitarnych i fitosanitarnych (SPS) wynikający z ram windsorskich jako sposób na trwałe rozwiązanie obejmujące przywóz do Irlandii Północnej z innych części Zjednoczonego Królestwa przesyłek zawierających niektóre towary, czemu towarzyszą środki ochronne mające na celu ochronę integralności rynku wewnętrznego oraz zdrowia ludzi, zwierząt i roślin, a także interesów konsumentów w Unii; apeluje o obserwowanie uznawania podejścia „Jedno zdrowie” za zintegrowane i jednolite podejście mające na celu trwałą równowagę i optymalizację zdrowia ludzi, zwierząt i ekosystemów; podkreśla, że zasady i procedury związane z transportem zwierząt domowych powinny być zgodne z „pięciami swobodami dotyczącymi dobrostanu zwierząt” odzwierciedlającymi Konwencję Rady Europy o ochronie zwierząt; podkreśla, że zaproponowane rozwiązania będą wymagały właściwego i skutecznego wdrożenia i monitorowania oraz są uwarunkowane między innymi zagwarantowaniem przez władze Zjednoczonego Królestwa w pełni funkcjonujących i dysponujących odpowiednimi zasobami punktów odprawy granicznej oraz dostępem do baz danych Unii i Zjednoczonego Królestwa i ich kompatybilnością;
5. odnotowuje, że opuszczenie rynku wewnętrznego UE i unii celnej przez Zjednoczone Królestwo oznacza, że obie strony będą prowadziły odrębne systemy regulujące kwestie

związane ze zdrowiem ludzi, roślin i zwierząt; zauważa, że postanowienia dotyczące środków sanitarnych i fitosanitarnych są w dużej mierze zgodne z przepisami WTO w tym zakresie;

6. z zadowoleniem przyjmuje wniosek w sprawie leków wynikający z ram windsorskich jako trwałe rozwiązanie, które zapewni mieszkańcom Irlandii Północnej dostęp do wszystkich leków, w tym nowych leków, takich jak leki przeciwnowotworowe, w tym samym czasie i na takich samych warunkach jak obywatelom Wielkiej Brytanii, wraz z zabezpieczeniami gwarantującymi, że żaden z leków wprowadzonych do obrotu w Irlandii Północnej nie zostanie udostępniony w żadnym państwie członkowskim; w związku ze zniesieniem obowiązków UE w zakresie zabezpieczeń produktów leczniczych wprowadzanych do obrotu w Irlandii Północnej wzywa Komisję do monitorowania w szczególności aspektów związanych z zabezpieczeniami przed manipulacjami w Zjednoczonym Królestwie; podkreśla, że konieczna będzie również odpowiednia kontrola elastyczności przewidzianej we wniosku w sprawie leków, aby zapobiec nielegalnej dystrybucji na rynku wewnętrznym leków ze Zjednoczonego Królestwa wprowadzanych do obrotu w Irlandii Północnej oraz aby zagwarantować, że pozostaną one w Irlandii Północnej;
7. podkreśla, że Komisja powinna monitorować wdrażanie i stosowanie zabezpieczeń określonych w ramach windsorskich; powinna wykazać gotowość do pełnego wykorzystania narzędzi rozstrzygania sporów dostępnych w umowie o handlu i współpracy, umowie o wystąpieniu i ramach windsorskich w przypadku nieprzestrzegania przepisów przez władze Zjednoczonego Królestwa; powinna także obserwować rozbieżności regulacyjne w Zjednoczonym Królestwie względem wymogów UE w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego oraz zdrowia ludzi, zwierząt i roślin;
8. podkreśla, w jaki sposób Parlament Europejski powinien sprawować jak najściślejszą kontrolę nad wdrażaniem umowy o handlu i współpracy oraz ram windsorskich przez aktywne uczestnictwo w Zgromadzeniu Parlamentarnym Partnerstwa; ponadto komisje Parlamentu powinny rozliczać Komisję z jej udziału we Wspólnym Komitecie, Radzie Partnerstwa, specjalnych komitetach handlowych i grupach roboczych; Parlament Europejski powinien również uczestniczyć we wszelkich przyszłych procedurach przeglądu umów, a Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności powinna być zaangażowana w działania we wszystkich istotnych dziedzinach;

Środowisko i klimat (wyłączne kompetencje komisji ENVI)

9. przypomina o ambitnych celach klimatycznych UE zakładających osiągnięcie do 2030 r. redukcji emisji gazów cieplarnianych netto w UE o 55 % w porównaniu z poziomami z 1990 r. oraz zerowej emisji gazów cieplarnianych netto do 2050 r., co wskazano w Europejskim prawie o klimacie i uruchomiono zgodnie z niedawno przyjętym pakietem „Gotowi na 55”;
10. wzywa Komisję do monitorowania praktycznego wdrażania, ambicji i skuteczności brytyjskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS); apeluje do Komisji, aby uwzględniła, że istotne różnice między tymi dwoma systemami mogłyby skutkować

zaburzeniem równych warunków działania, a zatem aby wzięła tę kwestię pod uwagę przy stosowaniu unijnego mechanizmu dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM); wzywa Komisję do zbadania możliwości współpracy dwustronnej, w tym powiązania ETS Zjednoczonego Królestwa z EU ETS bez podważania integralności i skuteczności tego ostatniego, podobnie jak w przypadku porozumienia między UE a Konfederacją Szwajcarską w sprawie powiązania tych dwóch systemów handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych;

11. przypomina, że w latach 2026–2034 UE wprowadzi mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ w odniesieniu do żelaza, stali, cementu, aluminium, nawozów, energii elektrycznej, wodoru oraz emisji pośrednich pod pewnymi warunkami, aby zagwarantować, że przenoszenie produkcji z UE do krajów o mniej ambitnej polityce nie podważy unijnych i globalnych wysiłków na rzecz klimatu; wyraża zadowolenie, że rząd Zjednoczonego Królestwa rozpoczął badanie nad brytyjskim mechanizmem dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ dotyczące roli, jaką mechanizm ten mógłby odegrać w rozwiązaniu problemu potencjalnej ucieczki emisji i w realizacji celów środowiskowych Zjednoczonego Królestwa, przy jednoczesnym uwzględnieniu ewentualnych dodatkowych skutków, zagrożeń i możliwości; wzywa Komisję do monitorowania polityki Zjednoczonego Królestwa dotyczącej CBAM oraz do zbadania możliwości współpracy w celu zapewnienia równych warunków działania i ochrony klimatu na całym świecie;
12. przypomina, że umowa o handlu i współpracy wymaga, aby strony nie osłabiały poziomów ochrony socjalnej, ochrony pracy i ochrony środowiska ani nie sprowadzały ich poniżej poziomów obowiązujących na koniec okresu przejściowego w 2020 r. (nieobniżanie poziomu ochrony), a zatem strona może podjąć odpowiednie środki równoważące w celu kompensacji (niekorzystnego) „istotnego wpływu na handel lub inwestycje” wynikającego ze „znaczących rozbieżności” między stronami; przypomina, że istniejące zobowiązania i ambicje dotyczące zmiany klimatu, w szczególności neutralności klimatycznej do 2050 r., pozostają w mocy w przypadku obu stron;
13. podkreśla, że przed wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z UE Komisja wszczęła wobec Zjednoczonego Królestwa szereg postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w dziedzinie ochrony środowiska, w tym w odniesieniu do jakości powietrza i wody; podkreśla, w jaki sposób – z uwagi na ich transgraniczny charakter – rozbieżności w zakresie ochrony środowiska w tych dziedzinach mogłyby zagrozić jakości powietrza i wody w UE;
14. przyjmuje do wiadomości utworzenie Urzędu Ochrony Środowiska (OEP) w listopadzie 2021 r. na mocy ustawy o środowisku z 2021 r.; wzywa Komisję do obserwowania, czy Urząd dysponuje wystarczającymi uprawnieniami i zasobami, aby móc skutecznie egzekwować przepisy środowiskowe zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z umowy o handlu i współpracy, oraz czy zobowiązania środowiskowe i prawo wtórne są skutecznie wdrażane i egzekwowane;
15. odnotowuje, że w grudniu 2022 r. rząd Zjednoczonego Królestwa opublikował pierwszy zestaw prawnie wiążących celów środowiskowych na mocy ustawy o środowisku z 2021 r., a w styczniu 2023 r. – plan poprawy środowiska na 2023 r.; wzywa do ścisłego pozytywnego dostosowania celów UE i Zjednoczonego Królestwa w zakresie ochrony

klimatu i środowiska oraz do zagwarantowania przestrzegania równych warunków działania;

16. podkreśla, że Zjednoczone Królestwo nie jest już członkiem Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) ani nie jest związane przepisami unijnych ram regulacyjnych w dziedzinie chemikaliów (REACH); podkreśla, że nowe ramy regulacyjne Zjednoczonego Królestwa muszą być tak samo solidne i przejrzyste, jak unijne REACH; wzywa Komisję do monitorowania, czy w Zjednoczonym Królestwie doszło do regresji przepisów i rozbieżności w zakresie zarządzania bezpieczeństwem chemikaliów względem przepisów unijnych ram regulacyjnych w dziedzinie chemikaliów, w szczególności w świetle zbliżającego się przeglądu unijnego rozporządzenia REACH; apeluje do Komisji, aby współpracowała z władzami Zjednoczonego Królestwa w celu zapewnienia jak najlepszego dostosowania ram regulacyjnych, które powinny służyć zapewnieniu możliwie najwyższych standardów zarządzania bezpieczeństwem chemikaliów w UE i Zjednoczonym Królestwie;

Aspekty dotyczące zdrowia

17. przypomina o trwających pracach legislacyjnych nad przeglądem prawodawstwa farmaceutycznego, którego celem powinno być również zmniejszenie tradycyjnej zależności rynków na Cyprze, w Irlandii i na Malcie od dostaw leków ze Zjednoczonego Królestwa lub przez jego terytorium; podkreśla, że należy zagwarantować dostępność, przystępność cenową i bezpieczeństwo dostaw leków oraz strategiczne podejście do produktów farmaceutycznych w środowisku, aby rozwiązać problem zanieczyszczeń farmaceutycznych;
18. zauważa, że 23 marca 2023 r. w Anglii weszła w życie ustawa o technologii genetycznej (hodowla precyzyjna), w której dokonano przeglądu przepisów dotyczących uwalniania, wprowadzania do obrotu i oceny ryzyka w odniesieniu do zmodyfikowanych genetycznie i wyhodowanych w hodowli precyzyjnej roślin i zwierząt przez usunięcie ich z ram regulacyjnych dotyczących organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO); zauważa, że ani parlament szkocki, ani walijski nie wydały zgody ustawodawczej na ten projekt ustawy; jest głęboko zaniepokojony rozbieżnościami regulacyjnymi w tej dziedzinie, które mogą skutkować wprowadzeniem do UE produktów zmodyfikowanych genetycznie w związku z odmiennymi kontrolami bezpieczeństwa lub brakiem odpowiedniego oznakowania;
19. z zadowoleniem przyjmuje postanowienia dotyczące współpracy w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego, które umożliwiają stronom i właściwym organom państw członkowskich wymianę stosownych informacji, ale wyraża ubolewanie, że zakres tej współpracy ograniczono do oceny „poważnego” zagrożenia dla zdrowia publicznego oraz do koordynacji środków, które mogłyby być niezbędne do ochrony zdrowia publicznego; podkreśla, że pandemia COVID-19 wzmocniła potrzebę zacieśnienia współpracy w dziedzinie zdrowia, a także prowadzenia uporządkowanej i regularnej dwustronnej komunikacji między organami i zainteresowanymi stronami w celu skuteczniejszego reagowania na sytuacje kryzysowe.

Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności zwraca się do Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Handlu Międzynarodowego, jako

komisji przedmiotowo właściwych, o rozważenie i uwzględnienie powyższych opinii w sprawozdaniu z realizacji umowy o handlu i współpracy między UE a Zjednoczonym Królestwem, z uwzględnieniem jej stanowiska przedstawionego powyżej.